

29 nov 1989

Det gamla husets hemlighet

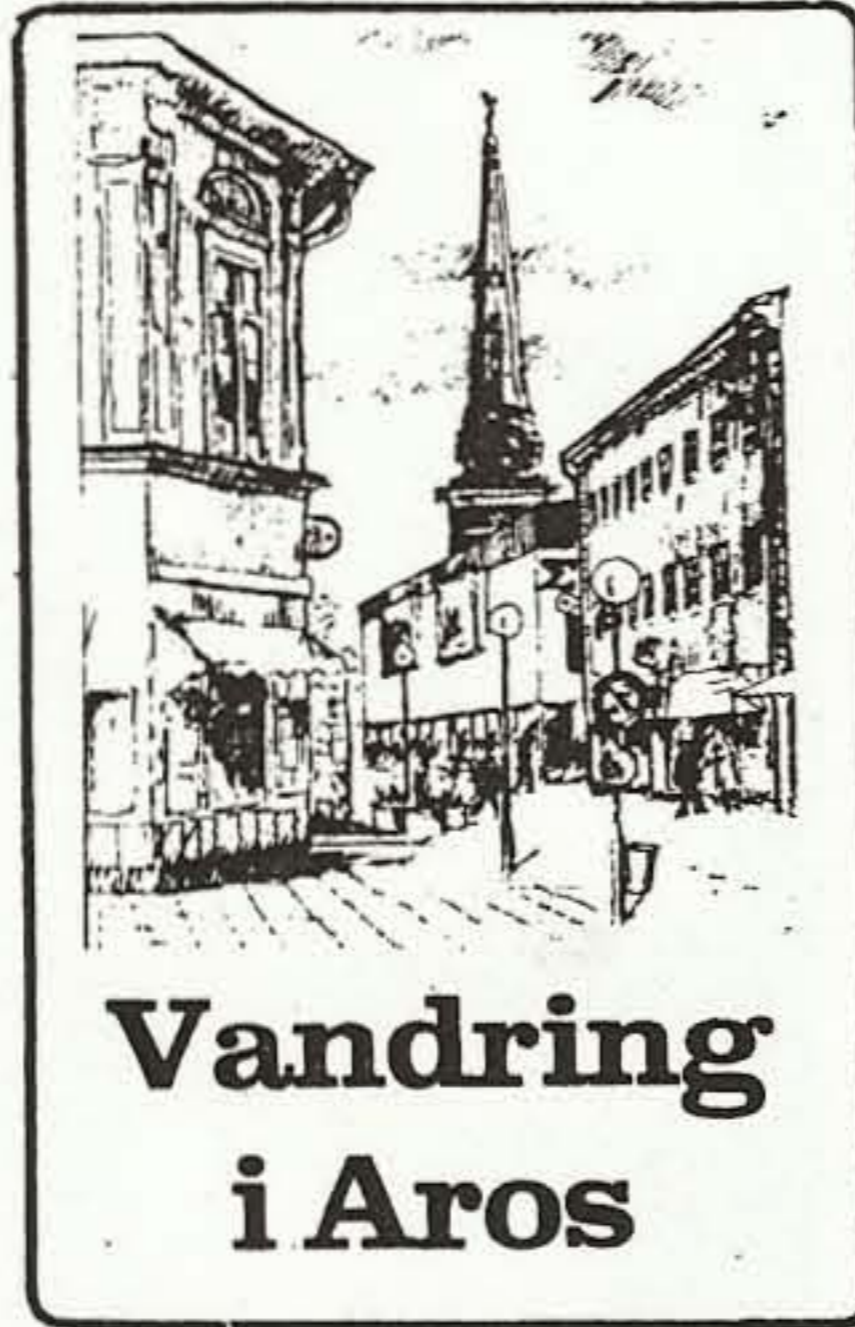
□ Jag har varit västeråsare sedan 1934.

En kall januaridag kom jag med tåg från Stockholm för att söka mig en bostad. I hörnet av Munkgatan och Fiskartorget fann jag av en slump en våning, som stod under reparation. Huset — ett gammalt timmerhus från 1700-talet sades det mig — hade ägts av en gammal grosshandlare W, som kommit på obestånd, hade köpts av en örebroare (kan det ha varit J Berhn?). Här fick jag hyra in mig.

Huset var i två våningar och utan större bekvämligheter, men det var ju dåtidens unga vana vid. Man hade ju vuxit upp i liknande bostäder. Huset hade ett underbart läge med utsikt över park och å och låg dessutom nästan mitt i stan.

Fastigheten inrymde även ett par envåningslängor utefter Munkgatan. Där bodde bl a gårdskarll Jahnsson. En äldre

man, som i sin ungdom ingått i ett arbetslag som förmodligen utan maskinell hjälp, fyllt igen Lillån, den å som nu var

Munkgatan. Numera bar han upp koks och ved för att elda med i min bostads kaminer och kakelugnar.

På södra sidan av gården fanns andra förrådsbodas och även en källardörr. När man öppnade den dörren slog kylan emot en och en murad trappa ledde ner i ett svart hål. Med ett stearinljus utforskade man förstas detta. Det fanns flera tegelstensmurade gångar och nischer.

Sven Drakenberg ansåg att det varit vinkällare, men förklaringen haltade nog en smula. Utan kylskåp behövde man inte gå långt ned för att hålla mjölken kall på sommaren.

Under kalla vintrar, till exempel under kriget, hände det av och till att vattnet var fruset när man vred på vattenkranen i köket om morgnarna. Mycket arbete krävdes för att få igång det igen.

—00—

Fastigheten hade senare inköpts av kommunen och kommunens folk fick i uppdrag att efter grävning utanför köks-trappan försöka isolera de be-

svärliga ledningarna. Därvid bar det sig inte bättre än att en döds-kalle kom i dagen. En bleknosig arbetare skyfflade den snabbt tillbaka i jorden och gick därifrån.

År 1953—54 påbörjades arbetet med det nya stadshuset, d v s delen mot Munkgatan. En torsdagseftermiddag, när jag lämnade bostaden och kom ned på gården stod två mannar och stirrade stelt ned i jorden. De hade med sina spadar åter fått fram en döds-kalle.

—00—

Jag upptäckte snabbt att det fanns en fortsättning på skallen i form av halskotor. Jag blev intresserad och med mina anatomiska kunskaper anvisade jag dem på vilket håll de skulle fortsätta att gräva, och innan några sakkunniga personer hunnit komma till hade vi blottlagt ett helt skelett.

Vi döpte honom till torsdagsmannen, och tyckte väl lite synd om honom att han inte fick ligga i fred i jorden. Mannen hade varit ungefär 25 år gammal och hade en huggskada på hjässan. Han låg platt utsträckt med huvudet åt sydväst och fötterna åt nordost.

I samma riktning låg vid fortsatta grävningar en ung kvinna med ett par "glasparlor" vid bröstbenet. Hon hade ett barn vid sin sida, ett par månader gammalt.

Fascinerande var att se på en annan skalle med en huggskada i pannan med callusbildning i skadan, vilket betyder att mannen hade överlevt.

Kort därefter stängdes området för utomstående.

—00—

Jag tänker ofta på de hemligheter jag hade under mina fötter i 20 års tid. Vad hade hänt dem där nere? Vilka öden hade de gått till mötes?

Jag saknar det gamla huset.

GISELA TWETMAN